

AMELİYATHANE HEMŞİRELİĞİ

Araş. Gör. Nida AYDIN
MART 2015
YDÜ

Ameliyathane Ekibi

- ▶ Cerrah
- ▶ Asistanlar
- ▶ Anestezist
- ▶ Scrub Hemşire
- ▶ Sirküle Hemşire

- ▶ İyi eğitim alan hemşirelerin hastalara kaliteli ve güvenli bakım vermesi ameliyat sonrası sonuçları olumlu yönde etkilemektedir.
- ▶ Ameliyathane hemşirelerinin de eğitimi bu anlamda çok önemlidir.

Ameliyathane hemşiresi

- ▶ Hastanın ameliyathaneye alınması ile bakım sorumluluğu cerrahi ekibe geçer. Cerrahi ekipte cerrah, cerrahi asistanları, anestezist, scrub hemşire, sirküle hemşireden oluşur.

- ▶ Ameliyathane hemşireliği ;
- ▶ Steril (scrub) Hemşire
- ▶ Dolaşan (sirküle) Hemşire olarak 2'ye ayrılır.

Steril (Scrub) Hemşire

Görev, yetki ve sorumlulukları:

- ▶ Hemşirenin görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;
- ▶ Ameliyat sırasında steril alan içinde çalışır.

Steril (Scrub) Hemşire

- ▶ Steril alanın korunmasına yönelik aseptik teknikleri uygular.
- ▶ Bulaşmayı (kontaminasyon) önlemek için gerekli önlemleri alır.
- ▶ Ameliyathanede hasta güvenliğine yönelik gerekli önlemlerin alınmasını sağlar ve uygular.

Steril (Scrub) Hemşire

- ▶ Bir gün önceden ertesi günün ameliyat ve işlem tiplerini gözden geçirir.
- ▶ Alet ve malzeme ile ilgili hazırlık yapar.
- ▶ Malzemelerin sterilizasyonu(otoklava gönderilmesi aseptik tekniğin devamlılığın bozulması durumunda ekibi ikaz etme , ameliyat sırasında alınan örneklerin etiketlenmesi, cerrahın istemi doğrultusunda röntgen ve patoloji bölümleri ile ilişki kurulmasından sorumludur.

Steril (Scrub) Hemşire

- ▶ Cerrahi işlem süresince ekipte yer alır.
- ▶ Cerrahi el antisepsisini uygular.
- ▶ Steril gömlek ve eldiven giyer.

Steril (Scrub) Hemşire

- ▶ Cerrahi ekibin steril gömlek ve eldiven giymesine yardımcı olur.
- ▶ İşlem sırasında gereken steril alet, diğer malzemelerin hazırlanmasını ve kullanımını sağlar.
- ▶ Hastanın steril örtülmesine yardım eder.

Steril (Scrub) Hemşire

- ▶ Malzemeleri kolay alınabilecek şekilde düzenler ve işlemin tipine göre cerrahın ihtiyacı olan malzemeyi önceden belirleyerek verir.
- ▶ Cerrahi işlem sırasında ihtiyaç duyulan iğne, iplik gibi sarf malzemeleri yeteri kadar hazırlayarak kullanıma hazır hale getirir.

Steril (Scrub) Hemşire

- ▶ İşlem sonrası tüm aletleri, kompresler ve tamponları dolaşıcı (sirküle) hemşire ile birlikte sayar ve kaydeder.
- ▶ Ameliyat sırasında alınan doku örneklerini tanımlayarak dolaşıcı (sirküle) hemşireye güvenli bir biçimde teslim eder.

Steril (Scrub) Hemşire

- ▶ Ameliyat sonrası malzemelerin temizlenmesini, sayılmasını, listeye uygun şekilde hazırlanmasını, steril edilmesini ve kullanıma hazır bulundurulmasını sağlar.

15

Ameliyat öncesi sirküle hemşirenin hazırlıkları

- ▶ Yapılacak ameliyatın türüne ve cerrahın tercihine göre pozisyonu belirleme ve bunun için yardım isteme,
- ▶ Ameliyat masasının çalışır olup olmadığını kontrol etme,

16

Ameliyat öncesi sirküle hemşirenin hazırlıkları

- ▶ Hastanın güvenliği açısından, pozisyon vermede kullanılacak aletleri, koruyucu pedleri ve ekleri kontrol etme,
- ▶ Hastanın kişisel gereksinimlerini gözden geçirmeyi, içermektedir.

17

Dolaşan (sirküle) Hemşire

Görev, Yetki ve Sorumlulukları:

- ▶ Hemşirenin genel görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;
- ▶ Ameliyathanedeki hastanın hemşirelik bakımından sorumludur.

Dolaşan (sirküle) Hemşire

- ▶ Ameliyat öncesi, sırası ve sonrasında cerrahi ekibin malzeme ihtiyaçlarını sağlar.
- ▶ Hastanın endişesini azaltmak için psikolojik destek sağlar.

19

Dolaşan (sirküle) Hemşire

- ▶ Hasta için güvenli ve konforlu çevre sağlamada ekibi gözleyerek yardımcı olur.
- ▶ Uygun hasta bakımı ve hasta güvenliği için gereken tüm uygulamalarını yapar.

Dolaşan (sirküle) Hemşire

- ▶ Hastayı işlem sonrası güvenli bir biçimde ünite hemşiresine yazılı ve sözlü şekilde teslim eder.
- ▶ Hastanın kimliğini doğrular, hasta bilgilerini gözden geçirir.

21

Dolaşan (sirküle) Hemşire

- ▶ Hastanın ameliyat masasına alınmasına, uygun pozisyon verilmesine, güvenliğinin sağlanmasına yardım eder, mahremiyetini korur.

Dolaşan (sirküle) Hemşire

- ▶ Cerrahi işlem süresince odada kalarak ihtiyaca yönelik destek verir.
- ▶ İhtiyaç duyulan tıbbi malzemeyi temin eder.
- ▶ Paket açma standartlarını uygular.

Dolaşan (sirküle) Hemşire

- ▶ Cerrahi doku örneklerini (spesmen) uygun şekilde hazırlar, etiketler, kayıt eder ya da kayıt edilmesi için sekreterliğe teslim eder ve laboratuara gönderilmesini sağlar.

24

CERRAHİ İŞLEM SÜRESİNCE HEMŞİRELİK BAKIMI

Cerrahi işlem süresince hemşire;

- * Emosyonel bakımın sağlanması,
- * Hastanın pozisyonuna yardım,
- * Cerrahi asepsinin sürdürülmesi,
- * Hastanın ısı kaybının önlenmesi,
- * Drenajın değerlendirilmesi,
- * Hastanın postanestezi yada yoğun bakım ünitesine taşınmasıdır.

25

26

Hastaya Pozisyon Verilmesi

- ▶ Hasta sedyeden ameliyat masasına alındıktan sonra supine (sırtüstü) pozisyonunda yatırılır.
- ▶ Bu pozisyondayken anestezi uygulanır, eğer ameliyat supine pozisyonda yapılmayacaksa, daha sonra ameliyat pozisyonu verilir ya da pozisyon verildikten sonra anestezi uygulanır.

27

Hastaya Pozisyon Verilmesi

- ▶ Hastaya ameliyat sırasında pozisyon verilmesinden cerrahi ekibin tüm üyeleri sorumludur.
- ▶ Hemşire hastaya uygulanacak ameliyata göre verilecek uygun pozisyonu bilmelidir ve bu pozisyon sırasında hastada gelişebilecek fizyolojik değişiklikleri önceden bilmelidir.

28

Hastaya Pozisyon Verilmesi

- ▶ Pozisyon verme sırasında ameliyatın yeri, hastanın yaşı, beden yapısı, uygulanacak anestezi tipi dikkate alınmalıdır.

29

Pozisyon verirken;

- ▶ fonksiyonel duruş,
- ▶ işlem süresince pozisyonun sürdürülmesi,
- ▶ fiziksel destek sağlanması da ayrıca önemli öğelerdir.

30

Bu nedenle ameliyat öncesi dönemde hasta;

- ✓ cilt bütünlüğünde değişiklik,
- ✓ eklem hareketlerinde sınırlılık,
- ✓ eklem/ vasküler protez varlığı

açısından değerlendirilmelidir.

31

Ameliyat Sırasında Hastaya Verilebilecek Pozisyonlar

- ▶ Dorsal Rekümbent Pozisyonu
- ▶ Trandelenburg Pozisyonu
- ▶ Litotomi Pozisyonu
- ▶ Lateral Pozisyon
- ▶ Laminektomi Pozisyonu

32

Dorsal Rekümbent Pozisyonu

- ▶ Hastanın, sırtüstü yatırılarak dizlerinin bükülüp bacaklarının karına doğru çekilerek verildiği pozisyonudur.

33

Dorsal Rekümbent Pozisyonu

- ▶ Herni onarımı,
- ▶ Mastektomi,
- ▶ Bağırsak ameliyatları kullanılmaktadır.

E. Dorsal recumbent

34

Trandelenburg pozisyonu

- ▶ Sırt üstü pozisyonunun baş ucu alçaltılmış, ayak ucu yükseltilmiş şeklidir.
- ▶ Bu pozisyon verilirken hasta ameliyat masasına kol, bacak ya da boyundan tespit edilmelidir.

35

Trandelenburg pozisyonu

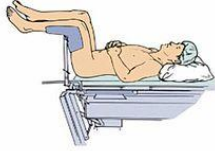
- ▶ Batın ,
- ▶ Pelvis ameliyatlarında uyç

36

Litotomi pozisyonu

- ▶ Dorsal rekümbente benzer. Farkı, bacaklar açıktır ve ayaklar bir destekle kaldırılır.

37

Litotomi pozisyonu

- ▶ Perineal ameliyatlarda,
- ▶ Rektal ameliyatlarında,
- ▶ Vajen onarımı ve dilatasyonunda,
- ▶ Küretajda kullanılmaktadır.

38

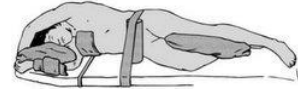
Lateral pozisyon

- ▶ Yan yatış pozisyonudur.
- ▶ Hasta operasyona göre sağ veya sol tarafa yatırılır.
- ▶ Bacaklar kalçadan ve dizden düz uzatılır veya operasyona göre alttaki bacağı fleksiyona getirilip diğeri düz uzatılır.

39

Lateral pozisyon

- ▶ Böbrek,
- ▶ Göğüs,
- ▶ Kalça ameliyatlarında uygun pozisyonudur.

40

Laminektomi pozisyonu

- ▶ Spinal ameliyatlarda kullanılmaktadır.

41

42

Supine

Prone

For MF2185 to MF2186

Ameliyat Sırasında Verilen Pozisyonlarda Genel Uygulama-1

- ▶ Hastayı masaya bağlamak için kullanılacak bantlar destekli olmalıdır.
- ▶ Sinirler, adaleler ve kemik çıkıntıları uygun şekilde desteklenerek sinir ve doku basınçları önlenmelidir.
- ▶ Dolaşımının engellenmemesi için hasta çok sıkı bağlanmamalıdır.

Ameliyat Sırasında Verilen Pozisyonlarda Genel Uygulama-2

- ▶ Verilen pozisyon dolaşım ve solunumu engellememelidir.
- ▶ Hastanın ekstremiteleri masadan sarkmamalıdır.
- ▶ Hastanın tüm beden ağırlığını el yada parmaklara çekmemektedir.

AMELİYATHANEDE TEMEL ASEPTİSİNİN SAĞLANMASI OLDUKÇA ÖNEMLİDİR.

- Ameliyathanede çalışan tüm sağlık profesyonelleri bone takmaktadır. Saçların toplanması ve dağınık olmaması (herhangi bir yüzey ile teması) asepsi devamı açısından önemlidir.

49

Ameliyat Öncesi Cerrahi El Yıkama

- Cerrahi el yıkama, operasyon öncesinde geçici florayı elimine etmek ve kalıcı florayı azaltmak üzere yapılan el yıkama/el ovalamadır.
- Tırnaklar mutlaka kısa olmalı, takma tırnak ve oje kullanılmamalı, saat, yüzük ve bileklikler çıkarılmalıdır.

51

Ameliyat Öncesi Cerrahi El Yıkama

- Povidon iyot, klorheksidin veya alkol-klorheksidin karışımı vb. içeren antiseptikli sıvı sabun ele alınmalı(5ml), el ve ön kol ovuşturularak 3-5 dakika süreyle yıkanmalıdır.

52

Ameliyat Öncesi Cerrahi El Yıkama

- Günün ilk uygulamasında tırnak dipleri 30 saniye fırçalanmalıdır.
- Fırçalama işlemi için antiseptikli sabun emdirilmiş tek kullanımlık sünger/fırçalar uygundur.
- Ara yıkamalarda 2 dakika süre yeterlidir.
- Durulama suyu dirseklerden aşağıya akıtılmalı ve steril havlu ile eller, ön kol kurutulmalıdır.

53

54

Ameliyathanede Hastanın Cilt Hazırlığı

- Antiseptik cilt hazırlığı yapmadan önce geniş çaplı kontaminasyonu kaldırmak için kesi alanını yıkama ve temizleme önerilir.

55

Ameliyathanede Hastanın Cilt Hazırlığı

- Ameliyat öncesi kesi bölgesinin hazırlığı için uygun antiseptik bir ajan genellikle %70-90 alkol, klorheksidin (alkol içinde %4, %2, %0.5'lik konsantrasyonda) veya povidon iyot (%1'lik,%10 veya %7 sulandırma) kullanılmalıdır.

56

Ameliyathanede Hastanın Cilt Hazırlığı

- Antiseptik ajan kesi hattından dışa doğru, halkasal tarzda genişletilerek uygulanmalıdır.
- Hazırlanan bölgenin tüm kesi bölgesini ve olası açılacak yeni kesi ve dren bölgelerini kapsamaması gerekmektedir.

57

Ameliyathanede Hastanın Cilt Hazırlığı

- Antiseptik tatbiki 4-5 kez her defasında yenilenen tamponlarla tekrarlanmalıdır. Yetersiz cilt hazırlığı ve kontamine antiseptikler de cerrahi alan enfeksiyonu riskini artırmaktadır.
- Ameliyat öncesi ameliyat bölgesinin traşı ameliyattan bir gece önce ameliyat bölgesinin traş edilmesinin yüksek oranda cerrahi alan enfeksiyonu riski taşıdığı bilinmektedir. Traş esnasında ciltte oluşacak küçük yaralanmaların bakteri üremesi için odak oluşturabileceği düşünülmektedir.

58

Ameliyathanede Hastanın Cilt Hazırlığı

- Tüy dökücü krem kullanımı, traş bıçağı ve traş makinesi kullanımına göre avantajlı gibi görünse de bazı hastalarda hipersensitiviteye yol açabilir.
- Bir engel oluşturmuyorsa cerrahi alanın hiç traş edilmemesi veya ameliyattan hemen önce elektrikli tüy temizleyicilerle traş edilmesinin cerrahi alan enfeksiyonlarını azalttığına yönelik bir çok çalışma bulunmaktadır.

59

TEŞEKKÜRLER

60